

(สำเนา)
เลขรับ ๒๔/๒๕๖๒ วันที่ ๑๔ พ.ย. ๒๕๖๒
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สภาผู้แทนราษฎร
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ....

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติฯ และเอกสารประกอบในเรื่องนี้

ข้าพเจ้ากับคณะ ขอเสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ...) พ.ศ. .... พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ ประกอบกับเอกสารการดำเนินการตามมาตรา ๗๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ (ถ้ามี) มาเพื่อได้โปรดนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาและหากสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้วก็ขอได้โปรดนำเสนอวุฒิสภาพิจารณาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) วันมูหะมัดนอร์ มะทา ผู้เสนอ
(นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ

(ลงชื่อ) ชูการ์โน มะทา ผู้เสนอ (ลงชื่อ) พลตำรวจตรี สุรินทร์ ปาลาเร่ ผู้เสนอ
(นายชูการ์โน มะทา) (สุรินทร์ ปาลาเร่)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

(ลงชื่อ) อับดุลบาซิม อาบู ผู้เสนอ (ลงชื่อ) เกียรติ เหลืองขจรวิทย์ ผู้เสนอ
(นายอับดุลบาซิม อาบู) (นายเกียรติ เหลืองขจรวิทย์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) อับดุลอานี สาแม็ง ผู้เสนอ (ลงชื่อ) สมมุติ เบ็ญจลักษณ์ ผู้เสนอ
(นายอับดุลอานี สาแม็ง) (นายสมมุติ เบ็ญจลักษณ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ

(ลงชื่อ) กมลศักดิ์ ลีวาเมาะ ผู้เสนอ (ลงชื่อ) ชาดา ไทยเศรษฐ์ ผู้เสนอ
(นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ) (นายชาดา ไทยเศรษฐ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย

(ลงชื่อ) สงคราม กิจเลิศไพโรจน์ ผู้เสนอ
(นายสงคราม กิจเลิศไพโรจน์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อชาติ
(ลงชื่อ) อารี ไกรนรา ผู้เสนอ
(นายอารี ไกรนรา)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อชาติ
(ลงชื่อ) ภรณ์ภักดิ์ ศรีอินทร์สุทธิ ผู้เสนอ
(นายภรณ์ภักดิ์ ศรีอินทร์สุทธิ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) สยาม หัตถสงเคราะห์ ผู้เสนอ
(นายสยาม หัตถสงเคราะห์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) เชิดพงศ์ ราชปองขันธุ์ ผู้เสนอ
(นายเชิดพงศ์ ราชปองขันธุ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) ประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ ผู้เสนอ
(นายประเดิมชัย บุญช่วยเหลือ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย

(ลงชื่อ) ขวลิต วิชยสุทธิ ผู้เสนอ
(นายขวลิต วิชยสุทธิ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) เทียบจุกา ขาวขำ ผู้เสนอ
(นางเทียบจุกา ขาวขำ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) ศรัณย์ ทิมสุวรรณ ผู้เสนอ
(นายศรัณย์ ทิมสุวรรณ)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) สรสนันท์ อรรถนพพร ผู้เสนอ
(นางสาวสรสนันท์ อรรถนพพร)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) พรเทพ วิสุทธิวัฒนศักดิ์ ผู้เสนอ
(นายพรเทพ วิสุทธิวัฒนศักดิ์)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคเพื่อไทย
(ลงชื่อ) พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง ผู้เสนอ
(ทวี สอดส่อง)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาชาติ

สำเนาถูกต้อง

(นายสมิทธิชัย จันทร์เพ็ญ)
ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานระเบียบวาระ
สำนักการประชุม

มนชัย พิมพ์
งาน
ตรวจ

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๑๔ (๑/๑))

(๒) กำหนดให้บรรดาคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ซึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารไว้แล้วก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ หากการพิจารณาคดียังไม่แล้วเสร็จให้โอนคดีนั้นไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่หากศาลทหารได้พิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษาหรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (เพิ่มมาตรา ๖๗)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารได้กำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทหารโดยมิได้คำนึงว่าผู้เสียหายจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ทำให้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารต้องเสียสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีด้วยตนเอง จึงสมควรกำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลที่มีได้ อยู่ในอำนาจศาลทหาร เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทหาร แต่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..)
พ.ศ. ....

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา กับคณะฯ ได้เสนอร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารได้กำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร เป็นผู้กระทำความผิดอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทหารโดยมิได้คำนึงว่าผู้เสียหายจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ทำให้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารต้องเสียสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีด้วยตนเอง จึงสมควรกำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร เป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทหาร แต่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร เป็นคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๑๔ (๑/๑))

(๒) กำหนดให้บรรดาคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ซึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารไว้แล้วก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ หากการพิจารณาคดียังไม่แล้วเสร็จ ให้โอนคดีนั้นไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่หากศาลทหารได้พิจารณาเสร็จแล้วและอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษาหรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (เพิ่มมาตรา ๖๗)

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก
ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
นายวินมูหะมัดนอร์ มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานผลการรับฟังความคิดเห็น
และรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานของร่างพระราชบัญญัติ

๑. ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

กฎหมายใหม่

แก้ไขเพิ่มเติม

ยกเลิก

๒. หลักการและเหตุผล

๒.๑ หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลที่มีได้อำนาจศาลทหารเป็นคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจศาลทหาร (เพิ่มมาตรา ๑๔ (๑/๑))

(๒) กำหนดให้บรรดาคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีได้อำนาจศาลทหาร ซึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารไว้แล้วก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ หากการพิจารณาพิพากษาของศาลทหารยังไม่แล้วเสร็จให้โอนคดีนั้นไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่หากศาลทหารได้พิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ในระหว่างนัดฟังคำพิพากษาหรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (เพิ่มมาตรา ๖๗)

๒.๒ เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารได้กำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิดอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทหารโดยมีได้คำนึงว่าผู้เสียหายจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือไม่ ทำให้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อำนาจศาลทหารต้องเสียสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นโจทก์ฟ้องคดีด้วยตนเอง จึงสมควรกำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลที่มีได้อำนาจศาลทหาร เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลทหาร แต่อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ประชาชนเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

นายวันมูหะมัดนอร์ มะทา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะ เป็นผู้เสนอ

ส่วนที่ ๒ การรับฟังความคิดเห็นและสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๑. ข้อมูลประกอบการรับฟังความคิดเห็น

ร่างพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ฉบับนี้มีหลักการและเหตุผลเพื่อแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๙ ซึ่งก่อนที่จะมีการเสนอร่างแก้ไขเพิ่มเติมนี้ กฎหมายพระธรรมนูญศาลทหารได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วจำนวน ๑๐ ครั้ง* โดยเมื่อพิจารณาจากเนื้อหาสาระแล้วย่อมเห็นได้ว่า กฎหมายพระธรรมนูญศาลทหารเป็นกฎหมายสับัญญัติ (Adjective Law) หรือกฎหมายวิธีสับัญญัติ (Procedural Law) ซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงกระบวนการหรือวิธีการเพื่อนำเอาเนื้อหาสาระของกฎหมายสารบัญญัติ (Substantive Law) อันเป็นกฎหมายที่กำหนดสิทธิหน้าที่ ตลอดจนกำหนดความรับผิดชอบเกี่ยวกับกฎหมายทหารหรือกฎหมายอื่นในทางอาญามาบังคับใช้แก่ผู้กระทำความผิดที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร โดยการเสนอร่างได้มีการกำหนดให้แก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มความเกี่ยวกับประเภทของคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลทหารเป็นผู้เสียหาย เพื่อมิให้คดีดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร รวมถึงได้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมโดยเพิ่มความในบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการโอนคดีดังกล่าวจากศาลทหารไปยังศาลพลเรือนกรณีที่มีการพิจารณาคดียังไม่แล้วเสร็จ แต่หากการพิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา หรืออุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้คดีอยู่ในอำนาจของศาลทหารดังเดิม ทั้งนี้ เพื่อความมุ่งหมายในการคุ้มครองสิทธิของ “ผู้เสียหาย” ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำของผู้กระทำความผิด และเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร เพื่อให้ผู้เสียหายจะได้ไม่เสียสิทธิในการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมที่จะเป็นโจทก์ฟ้องคดีด้วยตนเอง ทั้งที่เป็นความผิดอันยอมความได้ และความผิดอาญาแผ่นดินซึ่งมีความผิดอันยอมความมิได้เป็นสำคัญ

ดังนั้น สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... ซึ่งมีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมโดยได้เพิ่มความบทบัญญัติเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. เพิ่มเติมประเภทของคดี กรณีที่ผู้เสียหายไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร

* พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๙ มีการแก้ไขเพิ่มเติมมาแล้วจำนวน ๑๐ ครั้ง คือ

๑. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓
๒. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๖
๓. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๑
๔. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๐๒ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕
๕. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๐
๖. ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๐
๗. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖
๘. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๖
๙. พระราชบัญญัติยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ที่ให้ศาลพลเรือนเป็นศาลทหารในเวลาไม่ปกติ และให้ศาลทหารพิจารณาคดีซึ่งเกี่ยวกับความผิดอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๕๓๔
๑๐. พระราชบัญญัติพระธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘

กำหนดให้มีการบัญญัติหลักการเกี่ยวกับประเภทของคดีที่ไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารเพิ่มเติม โดยให้เพิ่มความเป็น “(๑/๑) คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย” ซึ่งให้เพิ่มความดังกล่าวในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยเมื่อนำความที่มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมมากำหนดไว้ในมาตรา ๑๔ เป็นดังนี้

“ มาตรา ๑๔ คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ

(๑) คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน

(๑/๑) คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย

(๒) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน

(๓) คดีที่ต้องดำเนินในศาลเยาวชนและครอบครัว

(๔) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ”

๒. เพิ่มเติมเรื่องการโอนคดีกรณีผู้เสียหายมีได้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร

กำหนดให้มีการบัญญัติหลักการในบทเฉพาะกาลเกี่ยวกับการโอนคดีจากศาลทหารไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษา “คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย” สำหรับกรณีที่คดีดังกล่าวได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลทหารไว้ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัตินี้ และเป็นกรณีที่การพิจารณายังไม่แล้วเสร็จ อย่างไรก็ตามหากการพิจารณาคดีแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา หรืออยู่ระหว่าง อุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจในการพิจารณาคดีนั้นต่อไป โดยความที่มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมเป็น ดังนี้

“ มาตรา ๖๗ บรรดาคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิดกับผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ซึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารไว้แล้วก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ หากการพิจารณาคดียังไม่แล้วเสร็จให้โอนคดีนั้นไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่หากศาลทหารได้พิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา หรืออยู่ระหว่าง อุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ”

๒. ผู้เกี่ยวข้องที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ เจ้ากรมพระธรรมนูญ

๒.๒ ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร

๒.๓ นายทหารพระธรรมนูญ จำศาลทหาร และตำแหน่งอื่น ๆ

๒.๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

๒.๕ ผู้กระทำความผิดที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร ประกอบด้วย

- (๑) นายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ
  - (๒) นายทหารชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ เฉพาะเมื่อกระทำผิดต่อคำสั่งหรือข้อบังคับตามประมวลกฎหมายอาญาทหาร
  - (๓) นายทหารประทวนและพลทหารกองประจำการหรือประจำการ หรือบุคคลที่รับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
  - (๔) นักเรียนทหารตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด
  - (๕) ทหารกองเกินที่ถูกเข้ากองประจำการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารได้รับตัวไว้เพื่อให้เข้ารับราชการประจำอยู่ในหน่วยทหาร
  - (๖) พลเรือนที่สังกัดอยู่ในราชการทหาร เมื่อกระทำผิดในหน้าที่ราชการทหาร หรือกระทำผิดอย่างอื่นเฉพาะในหรือบริเวณ อาคาร ที่ตั้งหน่วยทหาร ที่พักरण พักแรม เรือ อากาศยาน หรือยานพาหนะใด ๆ ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร
  - (๗) บุคคลซึ่งต้องขังหรืออยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารโดยชอบด้วยกฎหมาย
- ๒.๖ ผู้เสียหายที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร (อยู่ในอำนาจของศาลพลเรือน)

๓. ประเด็นการรับฟังความคิดเห็น

๓.๑ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะกำหนดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระธรรมนูญศาลทหาร โดยเพิ่มความให้ “คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย” เป็นคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจ (jurisdiction) ในการพิจารณาคดีของศาลทหาร

๓.๒ ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะกำหนดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระธรรมนูญศาลทหาร โดยเพิ่มความในบทเฉพาะกาลให้ บรรดาคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับผู้เสียหายเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ซึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ หากการพิจารณาคดีของศาลทหารยังไม่แล้วเสร็จให้มีการโอนคดีไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่หากศาลทหารได้พิจารณาแล้วเสร็จ และอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา หรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

๔. ระยะเวลาและวิธีการการรับฟังความคิดเห็น

๔.๑ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็น วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๓ ถึงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓ รวมระยะเวลา จำนวน ๕๘ วัน นับจากวันขึ้นเว็บไซต์ ถึงวันปิดการรับฟัง

๔.๒ วิธีการรับฟังความคิดเห็น

- (๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th

(๒) ส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ

- กรมพระธรรมนูญ

๕ สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น

๕.๑ ข้อมูลทั่วไปผู้ร่วมแสดงความคิดเห็น

จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th จำนวน ๒ ราย ซึ่งเป็น นายทหารพระธรรมนูญ จ่าศาลทหาร และตำแหน่งอื่น ๆ

จากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง

ส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ ที่ได้แสดงความคิดเห็นมี จำนวน ๑ ราย คือ กรมพระธรรมนูญ

๕.๒ ผลการรับฟัง

ผลการรับฟังผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของรัฐสภา www.parliament.go.th และจากการส่งประเด็นไปรับฟังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง สรุปได้เป็นรายประเด็นดังนี้

๑. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะกำหนดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระธรรมนูญศาลทหาร โดยเพิ่มความให้ “คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย” เป็นคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจ (jurisdiction) ในการพิจารณาคดีของศาลทหาร

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>เห็นด้วยกับการกำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย เป็นคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร เนื่องจากสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่สำคัญหลายประการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ป.วิอาญา) มิได้มีการบัญญัติให้มีการนำไปใช้ในศาลทหาร เช่น กรณีคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาในศาลพลเรือนที่กำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่เรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายด้วยตาม ป.วิอาญา มาตรา ๔๓ หรือกรณีผู้เสียหายมีสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งได้ ตาม ป.วิอาญา มาตรา ๔๔/๑ (เว็บบไซต์)</p>	<p>ไม่เห็นด้วยเนื่องจากทหารมีการปกครองบังคับบัญชาระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา การกระทำของที่ฝ่าฝืนวินัยทหารย่อมต้องได้รับโทษทางวินัยหรือปลดจากประจำการหรือถอดยศทหาร รวมทั้งในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ทหารกระทำผิดซึ่งต้องอาศัยความเข้าใจในบริบททางทหารและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทหารของผู้บังคับบัญชาทหารในการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องด้วย เพื่อจะได้ทราบสาเหตุของการกระทำผิดของศาลทหารในเวลาไม่ปกติ หรือในเวลาที่มีการรบหรือสงคราม หรือประกาศใช้กฎอัยการศึก ที่ต้องให้เกิดความเด็ดขาดรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดี โดยมีข้อยกเว้นในวิธีพิจารณาคดีมากกว่าศาลทหารในเวลาปกติ ด้วยเหตุนี้จึงไม่เห็นชอบด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีเหตุผลที่สำคัญ ดังนี้</p> <p>(๑) ประเด็นกระบวนการพิจารณาคดีโดยศาลทหาร : หลักการของร่างพระราชบัญญัติที่เสนอให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย เป็นคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารนั้นย่อมไม่เป็นไปตามหลักการ แนวความคิด ของนักวิชาการ นักการทหาร ปรัชญาและทฤษฎีของศาลทหาร (รายละเอียดตามเอกสารที่แนบ) เหตุเพราะศาลทหารมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเหนือตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็นทหารผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารหรือบุคคลพลเรือนหากกระทำผิดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารก็ตาม ศาลทหารก็ย่อมมีเขตอำนาจเหนือตัวบุคคลนั้น</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>เช่นเดียวกัน รวมทั้งการพิจารณาพิพากษาคดีของ ทหารจะต้องอาศัยทหารที่เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญ ในเรื่องทางทหารนอกเหนือจากกฎหมายทหารซึ่ง คล้ายกับระบบศาลชำนาญพิเศษ นอกจากนี้เป็นไปตาม หลักการ แนวความคิดของนักวิชาการ นักการทหาร ปรัชญาและทฤษฎีของศาลทหารรวมทั้งสอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับที่กำหนดให้ มีศาลทหารไว้ ดังนั้น การดำเนินคดีกับบุคคลที่อยู่ใน อำนาจศาลทหารตามที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาล ทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ บัญญัติไว้ถูกต้องแล้ว</p> <p>สำหรับศาลชำนาญพิเศษของศาลยุติธรรม ได้แก่ ศาลเยาวชนและครอบครัว ศาลแรงงานกลาง ศาล ภาษีอากรกลาง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้า ระหว่างประเทศกลาง ศาลล้มละลายกลาง และศาล ปกครอง ซึ่งเหตุผลท้ายพระราชบัญญัติจัดตั้งแต่ละ ศาลสรุปได้ว่า (๑) เพื่อพิจารณาคดีที่มีลักษณะพิเศษ ออกไปจากคดีธรรมดา (๒) เพื่อให้การดำเนินกระบวน พิจารณาพิพากษาคดีได้รับการพิจารณาจากผู้ พิจารณาที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะเรื่อง เช่น ศาลปกครองพิจารณาคดีที่มีลักษณะพิเศษออกไปจาก คดีธรรมดา คือ คดีระหว่างรัฐกับราษฎร ศาลแรงงาน พิจารณาข้อขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง (๓) การ ดำเนินคดีควรดำเนินไปโดยสะดวก ประหยัด รวดเร็ว เสมอภาค และเป็นธรรม และการไม่มีความรู้สึกเป็นอริ ต่อกัน</p> <p>(๒) ประเด็นเหตุผลในการเสนอแก้ไขกฎหมาย ธรรมนูญศาลทหาร : ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ เหตุผลว่า การดำเนินคดีในศาลทหารจะทำให้ ผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ต้องเสียสิทธิในกระบวนการยุติธรรมที่จะเป็นโจทก์ ฟ้องคดีด้วยตนเอง จะเห็นว่าการดำเนินคดีในศาล ทหารในส่วนของผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ใน</p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
	<p>อำนาจของศาลทหารหรือไม่ย่อมได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยสามารถดำเนินคดีผ่านอัยการทหาร ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจดำเนินคดีแทนรัฐ ประกอบกับการดำเนินคดีกับจำเลย ซึ่งบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารย่อมต้องได้รับการพิจารณาจากศาลทหารซึ่งถือว่าเป็นศาลพิเศษที่มีความเข้าใจในบริบททางทหารและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทหาร</p> <p><i>(กรมพระธรรมนูญ)</i></p>
<p>เห็นด้วยกับการกำหนดให้คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย เป็นคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร เพื่อให้เกิดความสะดวกในการพิจารณาคดี เพราะหากรอให้อัยการทหารฟ้องคดีให้อาจทำให้การพิจารณาคดีในชั้นศาลเกิดความล่าช้าขึ้นได้ <i>(เว็บไซต์)</i></p>	

๒. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่จะกำหนดให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพระธรรมนูญศาลทหาร โดยเพิ่มความในบทเฉพาะกาลให้ บรรดาคดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิด กับผู้เสียหาย เป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร ซึ่งได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ หากการพิจารณาคดีของศาลทหารยังไม่แล้วเสร็จให้มีการโอนคดีไปยังศาลพลเรือนที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไป แต่หากศาลทหารได้พิจารณาแล้วเสร็จ และอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา หรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
<p>เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีการโอนคดีดังกล่าวเนื่องจากเป็นกรณีที่ผู้เสียหายควรได้รับสิทธิอย่างถ้วนหน้าทันที ซึ่งการโอนคดีควรกำหนดให้กระบวนการพิจารณาทั้งปวงที่ดำเนินมาก่อนในศาลทหารนั้นไม่เสียไป โดยให้สามารถนำไปใช้กับศาลที่รับโอนได้ด้วย ดังนั้น การโอนคดี</p>	<p>ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีการโอนคดีดังกล่าว โดยเหตุผลเป็นไปตามประเด็นการรับฟังความคิดเห็น ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงไม่เห็นด้วยในข้อ ๑</p> <p><i>(กรมพระธรรมนูญ)</i></p>

เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
จึงไม่ได้ทำให้สิ่งที่ดำเนินการมาก่อนในศาลทหาร เสียเปล่าไปแต่อย่างใด <i>(เว็บไซต์)</i>	
เห็นด้วยกับการกำหนดให้มีการโอนคดี ดังกล่าวเพื่อให้การพิจารณาคดีมีความต่อเนื่อง <i>(เว็บไซต์)</i>	-

๔.๓ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

กรณีเรื่องเขตอำนาจ (jurisdiction) ในการพิจารณาคดีของศาลทหารนั้น หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นรับฟังความคิดเห็นในข้อ ๑ เพื่อกำหนดให้ “คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย เป็นคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหาร” ตามที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีการเสนอเป็นมาตรา ๑๔ (๑/๑) แล้วก็ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ในมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่งด้วย เพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายมีเนื้อหาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับมาตราดังกล่าวที่มีการเสนอแก้ไขเพิ่มเติม โดยสามารถดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมได้เป็น ๒ แนวทางอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) ให้ตัดคำว่า “แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์” ในมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ออก คือ

“มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์” หรือ

(๒) ให้แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง เป็นคำว่า “แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องนำคดีไปฟ้องที่ศาลพลเรือน”

“มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง ศาลทหารในเวลาปกติให้อัยการทหารหรือผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญา แต่ถ้าผู้เสียหายมิได้เป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารแล้ว ต้องมอบนำคดีให้อัยการทหารเป็นโจทก์ไปฟ้องที่ศาลพลเรือน” *(เว็บไซต์)*

ส่วนที่ ๓ รายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

๑. ความเป็นมา สภาพปัญหา ความจำเป็นที่จะต้องตราพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นกฎหมายที่กำหนดถึง กระบวนการหรือวิธีการในการพิจารณาคดีของศาลทหารในมาตรา ๑๔ ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับคดีที่มีได้อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาคดีของศาลทหาร ความดังนี้

“ มาตรา ๑๔ คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร คือ

(๑) คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารกระทำผิดด้วยกัน

(๒) คดีที่เกี่ยวข้องกับคดีที่อยู่ในอำนาจศาลพลเรือน

(๓) คดีที่ต้องดำเนินในศาลเยาวชนและครอบครัว

(๔) คดีที่ศาลทหารเห็นว่าไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ”

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติเกี่ยวกับคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารข้างต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความในมาตรา ๑๔ (๑) ย่อมทำให้พิเคราะห์ได้ว่าคดีที่ต้องอยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลทหารต้องเป็น “คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำความผิดโดยมิได้กระทำความผิดร่วมกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหาร” หรืออาจเรียกว่าเป็นคดีที่ทหารมีสถานะเป็นจำเลยและมีได้กระทำความผิดร่วมกับบุคคลที่เป็นพลเรือน รวมถึงต้องเป็นคดีที่มีการกระทำความผิดต่อกฎหมายทหารหรือกฎหมายอื่นในทางอาญา หรือคดีที่กระทำความผิดอาญากรณีมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจศาลทหารดังกล่าวยังมีได้บัญญัติรวมถึง “บุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารในสถานะผู้เสียหาย” ซึ่งในเวลาปกติหากมีการกระทำความผิดของบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารนั้นผู้เสียหายที่เป็นทหารจะสามารถเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองภายใต้เขตอำนาจในการพิจารณาคดีของศาลทหาร ในขณะที่ผู้เสียหายที่เป็นพลเรือนจะไม่สามารถเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาได้ด้วยตนเองแต่ต้องมอบคดีให้อยู่ในเขตอำนาจการพิจารณาของศาลทหาร

อย่างไรก็ตามสืบเนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติให้ผู้เสียหายในคดีอาญามีอำนาจในการฟ้องคดีด้วยตนเองได้ทั้งที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวที่ย่อมความได้ และความผิดอาญาแผ่นดินที่ย่อมความไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อทำให้ผู้เสียหายที่เป็นพลเรือนซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร แต่ได้รับผลจากการกระทำความผิดของบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารได้รับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมอย่างครบถ้วนในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีด้วยตนเอง จึงมีความจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้เพื่อแก้ไขเพิ่มเติม โดยการแก้ไขเพิ่มเติมยังรวมถึงการกำหนดให้มีการโอนคดีลักษณะดังกล่าวที่ยังไม่แล้วเสร็จซึ่งได้มีการยื่นฟ้องต่อศาลทหารก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไปยังศาลพลเรือนหรือศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจเว้นแต่คดีได้พิจารณาเสร็จแล้ว และอยู่ระหว่างนัดฟังคำพิพากษา หรืออยู่ระหว่างอุทธรณ์หรือฎีกาก็ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุดอีกด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นไปอย่างสอดคล้องกับหลักการและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร โดยมีความมุ่งหมายให้มีระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๒. ความสอดคล้องของร่างพระราชบัญญัติ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๖๘ วรรคหนึ่ง รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

ทั้งนี้ มาตรา ๖๘ เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ ในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ซึ่งมีความมุ่งหมายอันสะท้อนถึงเจตนารมณ์ของบทบัญญัติที่ปรากฏตามหนังสือความมุ่งหมายและคำอธิบายประกอบรายมาตราของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ความว่า “กำหนดขึ้นเพื่อให้ประเทศไทยมีระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมที่ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม” และมีคำอธิบายประกอบความว่า “บัญญัติขึ้นเพื่อกำหนดเป็นนโยบายสำคัญของรัฐในการคุ้มครองสิทธิและความเสมอภาคในกระบวนการยุติธรรม กำหนดเป้าหมายของกระบวนการยุติธรรมและหลักเกณฑ์ในการออกแบบกระบวนการยุติธรรมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ ทั้งนี้ คำว่า “เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม” มีความหมายกว้างครอบคลุมทุกขั้นตอน...”

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคของสังคม

ข้อที่ ๔.๑ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

ข้อย่อยที่ ๔.๑.๘ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างทั่วถึง เน้นการสร้างหลักประกันในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียม การให้หลักประกันสิทธิของผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

๓. ประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ

เมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายร่างกฎหมายฉบับนี้ย่อมส่งผลทำให้ผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารที่ได้รับผลเสียหายจากการกระทำความผิดของผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรมในการเป็นโจทก์เพื่อฟ้องร้องคดีอาญาได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะมีความผิดอาญาที่สามารถยอมความได้ หรือความผิดอาญาต่อแผ่นดินที่ไม่สามารถยอมความได้ก็ตาม รวมถึงย่อมส่งผลทำให้มีการโอนคดีระหว่างผู้เสียหายซึ่งเป็นบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร กับผู้กระทำความผิดซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารไปยังศาลพลเรือนหรือศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจ ในกรณีที่คดีลักษณะดังกล่าวได้ยื่นฟ้องต่อศาลทหารก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ และการพิจารณาคดียังไม่แล้วเสร็จ

๔. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธรรมนูญศาลทหาร พ.ศ. ๒๔๙๘ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ลักษณะ ๓ การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา หมวด ๑ การฟ้องคดีอาญา กรณีการฟ้องคดีอาญาของผู้เสียหาย

๕. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ผลกระทบต่อสังคม

การกำหนดให้เพิ่มเติมประเภทของคดีกรณี “คดีที่บุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้กระทำผิดกับบุคคลที่มีได้อยู่ในอำนาจศาลทหารเป็นผู้เสียหาย” นั้นย่อมส่งผลทำให้ผู้เสียหายซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปที่มีได้เป็นบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารไม่เสียสิทธิในกระบวนการยุติธรรมในการเป็นโจทก์ฟ้องคดีด้วยตนเองตามหลักการที่ได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และสามารถดำเนินการตามสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาที่สำคัญหลายประการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งมิได้มีการบัญญัติให้มีการนำไปใช้ในศาลทหาร ส่วนการโอนคดีลักษณะดังกล่าวที่พิจารณายังไม่แล้วเสร็จจากศาลทหารไปยังศาลพลเรือนนั้นย่อมมีส่วนทำให้สิทธิของผู้เสียหายที่บัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้รับการปฏิบัติเช่นกัน

อย่างไรก็ตามการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวนี้ย่อมส่งผลกระทบในทางตรงกันข้ามเนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักการและแนวความคิดของนักวิชาการ นักการทหาร ปรัชญาและทฤษฎีของศาลทหาร เหตุเพราะศาลทหารมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเหนือตัวบุคคล ไม่ว่าจะเป็ทหารผู้กระทำผิดซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหาร หรือบุคคลพลเรือนหากกระทำผิดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นคดีที่อยู่ในอำนาจศาลทหารซึ่งศาลทหารก็ย่อมมีเขตอำนาจเหนือตัวบุคคลนั้นเช่นเดียวกัน รวมถึงการดำเนินคดีในศาลทหารกับจำเลยซึ่งเป็นบุคคลที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลทหารนั้นมีความจำเป็นต้องใช้ระบบที่ถือว่าเป็นศาลพิเศษเหตุเพราะคดีมีความแตกต่างจากคดีธรรมดา และการพิจารณาคดีก็ต้องใช้ผู้พิพากษาที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะเรื่องที่มีความเข้าใจในบริบททางทหารและกฎหมายที่เกี่ยวกับทหาร ซึ่งในส่วนของผู้เสียหายไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจของศาลทหารหรือไม่ย่อมได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยสามารถดำเนินคดีผ่านอัยการทหารซึ่งเป็นผู้มีอำนาจดำเนินคดีแทนรัฐแล้ว

๖. การกำหนดให้มีระบบอนุญาต อนุมัติหรือการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

.....
.....

๗. การกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ

มี ไม่มี

เหตุผลและความจำเป็น

.....
.....

๘. บทกำหนดโทษ

- ไม่มี
- โทษทางอาญา
- โทษทางปกครอง
- โทษปรับเป็นพินัย
- โทษอุกกรรม

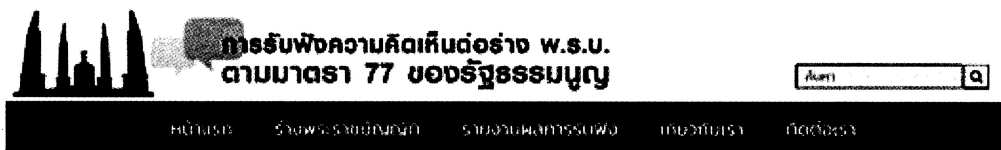
เหตุผลและความจำเป็น

.....

.....

ส่วนที่ ๔ การเปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติ

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ได้เปิดเผยรายงานผลการรับฟังความคิดเห็นและรายงานผลการวิเคราะห์ผลกระทบอันเกิดจากร่างพระราชบัญญัติทางเว็บไซต์รัฐสภา www.parliament.go.th แล้วตั้งแต่วันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๓

คณะกรรมการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น
จากร่างพระราชบัญญัติที่เสนอโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร